

Sista generationsboendet

När minst tre generationer bor under samma tak eller på samma gård kallar vi det gärna för generationsboende. Det är inte så många år sedan detta var en helt naturlig boendeform för många familjer. I dag är det mer ovanligt. Nu är det mer vanligt att vi som far- eller morföräldrar kommer på besök eller får besök av barn och barnbarn när något särskilt händer – och som regel under kort tid. Vi kan ha världens bästa förhållande då vi ses men vi är inte tvungna att leva så nära inpå varandra att vi måste lära oss att tolerera varandras vanor och ovanor – eller gilla varandras smak. Även om vi har några beröringspunkter som löper tvärs över generationerna så lever vi på många sätt i varsina världar.

I ett samhälle där blir det färre och färre mötesplatser över generationsgränserna är kyrkan kanske det sista generationsboendet. Många av oss kan behöva träning i att bygga en kultur och hitta uttrycksformer som inkluderar alla i församlingen. Och det är kanske inte så konstigt om det blir intressekonflikter mellan generationerna.

Då jag nämnde detta när jag var gästtalare i en kyrka, tog en man tag i mig så snart seminariet var slut. Han verkade ha något viktigt på hjärtat och berättade att i den församling han kom från fanns inga generationskonflikter. Nu var det så att jag kände till förhållandena i hans församling bättre än han anade. Så jag vågade mig på en liten följdfråga: "Hur gammal är den yngsta i er församling nu?" Han såg lite bekymrad ut då han svarade: "Hon är väl 67."

Det blir inte så många generationskonflikter i en gemenskap som består av en enda generation – och det är ganska många församlingar som har det så. Jag vill mycket hellre finnas med i en församling där det är lite generationskonflikter än få vila i fred i en församling där de flesta är i samma ålder.

Björn Øyvind Fjeld uttrycker detta så här:

"I de flesta sunda och normala familjer uppstår det spänningar mellan generationerna, mellan far/mor och barnen och i nästa generation till barnbarnen. De flesta familjer reder ut detta eftersom de tycker mycket om varandra, trots allt. Samma generationskonflikter uppstår också i församlingen. Problemet är inte att det uppstår oenighet och spänningar utan problemet är hur vi tacklar dessa spänningar. Där kärleken till Gud och medmänniskorna är stor och varm kommer engenerationsförsamlingarna att förnyas. I motsatt fall kommer de att dö.

En äldre ledare uttalade för många år sedan att trummor aldrig någonsin skulle komma upp på podiet i hans församling! Femton år senare besökte jag denna församling som då hade en stor ungdomskör – och trummor på podiet. Jag mötte samma församlingsledare och berömde kyrkans fina miljö för ungdomar och frågade lite försiktigt om han ändrat uppfattning om trummor. Han svarade så här: 'Nej, men de får finnas med om man inte spelar för högt på dem.' Senare fick jag höra att det var hans barnbarn som var trummis! *'Ty kärleken överskyler en myckenhet av synder – kärleken gör att många synder blir förlåtna'*⁴ – och spänningar."

Vi har för närvarande två typer av församlingar som i stort sett består av en eller två generationer.

Den vanligaste består av en liten, trofast kärna av medelålders och äldre som går regelbundet i kyrkor och kapell oavsett tider och trender. Av olika anledning har de inte lyckats få med sina egna barn och ungdomar i kyrkan. De har också i liten grad lyckats vara öppna och få med människor utanför kyrkan i sin gemenskap. Resultatet blir hur som helst en liten vithårig skara som blir äldre och äldre och mindre och mindre. För oss frikyrkliga ligger denna verklighet alltid bara en generation bort.

Jag vet inte vad som räknas som status i andra kristna samfund, men det är tankeväckande att det bara är 130

av de drygt 300 norska pingstförsamlingarna som bedriver barn- och ungdomsarbete. Jag tror tyvärr att detta också gäller i det övriga kristna kyrkolandskapet. Mindre församlingar ute i landet kan skylla denna utveckling på att ungdomarna flyttat därför att det saknas möjlighet till utbildning och arbete. Det är väl inte så konstigt att ålderssammansättningen i församlingen präglas av befolkningsutvecklingen på orten? Men detta är inte hela sanningen.

Det finns många engenerationsförsamlingar som i stort sett består enbart av äldre människor på ställen där det faktiskt finns många barn och ungdomar. När vi för ärliga samtal med dem om orsak och verkan är det många som erkänner att församlingen har gjort okloka val i viktiga vägskäl. Man har tagit alltför mycket hänsyn till vuxna och äldre i församlingen. Konsekvensen blev att den nya generationen inte kom med. Resultatet kan bara bli ett: En en-generationsförsamling som består av enbart äldre.

Thomas Åleskjær uttrycker det så här:

”Om man ständigt arbetar med att fostra fram nya och unga ledare så ska logiskt sett generationsklyftan inte vara något problem över tid. Om människor stannar kvar i församlingen och man samtidigt fostrar fram nya, så kommer en församling automatiskt att bestå av olika generationer.

Men det händer att man gör detta – att fostra nya generationer – till ett ”krafttag” och ett projekt som

äger rum vart tjugofemte år. Det måste ju vara en kontinuerlig process! Om man under ett kvarts århundrade inte gjort något för tillväxten så borde ingen sitta där och undra över 'vart ungdomarna tog vägen'."

Det finns också en annan typ av engenerationsförsamling som ser dagens ljus nu för tiden. Det händer särskilt i de stora städerna. När motsättningarna och konflikterna mellan generationerna i de etablerade församlingarna blir för smärtsamma är det en del unga som skapar egna kristna gemenskaper. Sådana ungdomsförsamlingar bildas under de större trossamfundens paraply och i samförstånd med den lokala församlingen. På kort sikt ger detta var och en av generationerna större frihet, men på längre sikt kommer den äldre församlingen att dö ut och den unga församlingen måste så småningom lära sig att bli en fler-generationsförsamling.

Øystein Gjerme säger:

"Jag valde att plantera en ny församling då jag förstod hur stor skillnaden var mellan den församling jag såg framför mig och den etablerade församling jag var en del av. Jag insåg också att det fanns väldigt många goda och varma människor i den etablerade församlingen, som alls inte såg behovet av den sorts församling jag ville bygga. Konsekvensen blev att jag respekterade deras ståndpunkt och att jag inte kunde förvänta mig

att de ville vara med på resan mot en annan typ av församling.

Beslutet att inte ta ansvar för att förnya en etablerad församling hör också ihop med den faktiska kostnad detta skulle innebära. Jag var närmare trettio än tjugo år och kunde satsa allt på att skapa en ny församling, med allt vad det innebar av risker, eller göra ett förnyelsearbete. Min riskanalys gjorde att jag valde att plantera en ny församling – därför att det har visat sig vara mycket svårt att förändra etablerade församlingar. Den kultur som är etablerad vinner ofta över förändringsarbetet – oavsett hur mycket kraft man lägger på det sistnämnda.”

I stora församlingar i de större städerna löser man ofta generationskonflikterna genom att ha gudstjänster med olika inriktning. I Filadelfiakyrkan har vi i många år haft en flergenerationsgudstjänst med söndagsskola jämsides med söndagsförmiddagsgudstjänsten. Och på kvällen en gudstjänst riktad mot unga vuxna. Dessutom har olika invandrargrupper i vår gemenskap sina egna gudstjänster i vår kyrka. Sammantaget betjänar vi många fler människor på det här viset än om vi skulle försöka få ihop alla till att fira gudstjänst på en och samma gång.

Espen Andreas Hasle var tidigare präst i Mortensruds kyrka med ett speciellt ansvar för ungdomsarbetet. Han berättar så här:

”I mitten av 1990-talet mötte jag, som medlem i Oases ledarskara, Mike Pilavachi i Oslo. Man hade några år tidigare etablerat Soul Survivor Watford och var i full färd med att bygga upp Soul Survivor-festivalen. Detta, och Graham Crays häfte⁵ om unga församlingar från år 2002, utgjorde grunden för min tanke att ungdomsarbetet var som en egen församling. Vi var självfallet del av två andra församlingar, Klemetsrud och Mortensrud, men sa samtidigt utåt att våra torsdagsgudstjänster var fristående och stod på egna ben. Vårt mål var att skapa ett erbjudande som kändes kulturellt, språkligt och kommunikationsmässigt relevant. Vi såg att söndagförmiddagsgudstjänsterna inte passade ungdomarna, även om dessa inte var särskilt traditionella.”

Utmaningen är att bygga en församling i en försonad gemenskap tvärs över alla olika slags möten. Djupast sett är det inte etnicitet, nationalitet, kulturuttryck eller mötesformer som förenar oss. Vi är ett i Kristus Jesus. ”Genom honom hålls hela byggnaden ihop...”⁶ Vår erfarenhet är att man måste lägga ner mycket arbete på att hitta gemensamma nämnare som binder samman församlingsmedlemmarna. Då kan inte kyrkobyggnaden vara enda stället man möts eller gudstjänsten enda mötesformen. I Filadelfiakyrkan har vi definierat tre former för gemenskap: Den stora gudstjänstgemenskapen, de små gemenskaperna där vi de-

lar varandras liv i små grupper och tjänandet där vi arbetar tillsammans i och utanför kyrkan.

Øyvind Augland säger:

”Vi har haft privilegiet att tillhöra en församling som bär visionen att vara en generationsgemenskap som skapar lärjungar. Som familj har vi levt våra liv tillsammans med andra familjer och haft gemenskap i hemmen. Vi har delat Guds ord, memorerat bibelverser, hört Gud tala och bett för andra och varandra. Det har varit en gemenskap där barn och unga avslöjat allt hyckleri och religiositet och där temperaturen i familjens kristna liv varit synlig för alla. Vi har åkt på missionsresor tillsammans med barn, ungdomar, vuxna och äldre och upplevt att Gud talar och står fast vid sina löften.”

Vi får aldrig åtskilja det Gud har tänkt ska hållas samman: generationerna. Jag drömmer om att se robusta familjer som orkar med att omfamna fler än sig själva. Tusentals generationsgemenskaper där barn och unga på ett naturligt sätt får se hur livet som lärjunge i Jesu efterföljd levs ut i vardagen – man lyssnar på vad Gud vill säga och lyder det. Jag drömmer om gemenskaper som fördubblas genom att människor kommer till tro och kommer till församlingen, där tron förmedlas från en generation till en annan.